

Etusivu>Hae oikeusalan ammattilaisia>Oikeudelliset ammatit

Tämän sivun alkukielistä versiota [de](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomenntaan parhaillaan.

saksa

Swipe to change

Oikeudelliset ammatit

Itävalta

Tässä osiossa esitetään yleiskatsaus Itävallan oikeusalan ammatteihin.

Oikeusalan ammatit – johdantoa

Itävallassa on nykyään **1 693 ammattituomaria (tilanne 1. marraskuuta 2012; virkojen määrä kokoaikaiseksi muutettuna, korkeimman oikeuden tuomarit laskettu mukaan)**. Tuomarit kuuluvat oikeusministeriön alaisuuteen

Tuomareita on jonkin verran myös tuomioistuinten ulkopuolella, esimerkiksi hallintotuomioistuimessa (*Verwaltungsgerichtshof*, n. 63) ja liittovaltion turvapaikkatuomioistuimessa (*Bundesasylgericht*).

Lisäksi joissakin menettelyissä käytetään **maallikkotuomareita** (*Laienrichter*). Maallikkotuomarit ovat luottamushenkilöitä. Heihin kuuluvat lautamiehet (*Schöffen*) ja valamiehet (*Geschworenen*) rikosoikeudenkäynnissä sekä avustavat tuomarit, joilla on erityisasiantuntemusta kauppa-, työ-, ja sosiaali oikeudellisissa asioissa.

Syyttäjiä on 375 (tilanne 1. marraskuuta 2012; virkojen määrä kokoaikaiseksi muutettuna, pääsyyttäjän virasto laskettu mukaan). Lisäksi tuomioistuijia ja syyttäjänvirastoja avustaa **4 864 virkamiestä ja toimihenkilöä (tilanne 1. marraskuuta 2012; virkojen määrä kokoaikaiseksi muutettuna, korkein oikeus ja pääsyyttäjän virasto laskettu mukaan)**.

Vankeinhoitojärjestelmän palveluksessa on **3 631** työntekijää (**tilanne 1. marraskuuta 2012; virkojen määrä kokoaikaiseksi muutettuna, vankeinhoitolaitos laskettu mukaan**). Näistä vanginvartijoita on **3 098** (ml. 127 kouluttajaa).

1. Tuomarit

Tuomareiden koulutus ja nimittäminen

Oikeustieteellisten opintojen suorittamisen jälkeen on tuomariksi pyrkivän suoritettava tuomioistuinharjoittelu ja lisäksi tuomareille tarkoitettu käytännön harjoittelujakso. Vuosittain nimitetään 60–80 uutta tuomarikokelasta. Tuomareiden käytännön harjoittelu (ml. tuomioistuinharjoittelu) kestää yleensä neljä vuotta. Se suoritetaan ensimmäisen oikeusasteen *Bezirksgericht*- tai *Landesgericht*-tuomioistuimessa, syyttäjälaitoksessa, vankilassa, rikoksen uhrin suojele- tai tukikeskuksessa, asianajotoimistossa, julkisen notaarin toimistossa tai talousrikoksiin erikoistuneessa *Finanzprokurator*-syyttäjänvirastossa. Osa harjoittelusta voidaan suorittaa myös muun muassa *Oberlandesgericht*-tuomioistuimessa tai korkeimmassa oikeudessa (*Oberster Gerichtshof*), liittovaltion oikeusministeriössä, rikosseuraamusvirastossa, ehdonalaivalvontalaitoksessa, holhous- tai lastensuojelutoimistossa, oikeusasiamiehen toimistossa, eräissä yrityksissä tai rahoitusallalla. Harjoittelun päätteeksi suoritetaan tuomarin tutkinto.

Tutkinnon suorittamisen jälkeen tuomarikokelas voi hakea nimittämistä vapaaseen tuomarinvirkaan.

Muodollisesti tuomarit nimittää liittopresidentti, joka on kuitenkin delegoinut nimitykset useimpien tuomarinvirkojen osalta oikeusministeriölle. Tuomariksi voidaan nimittää vain Itävallan kansalainen.

Ammattituomareiden lisäksi Itävallassa on maallikkotuomareita (*Laienrichter*), joilta ei vaadita lainopillista koulutusta. Maallikkotuomarit ovat luottamushenkilöitä. Heihin kuuluvat lautamiehet (*Schöffen*) ja valamiehet (*Geschworenen*) rikosoikeudenkäynnissä sekä avustavat tuomarit, joilla on erityisasiantuntemusta työ- ja sosiaali oikeudellisissa asioissa.

Tuomarin asema

Ammattituomarit ovat julkisoikeudellisissa virkasuhteessa liittovaltioon. Tärkein tuomarien koulutusta ja ammattiasemaa koskeva oikeuslähde liittovaltion perustuslain lisäksi on tuomarinvirasta annettu laki (*Richterdienstgesetz*, lain koko nimi on *Richter- und Staatsanwaltschaftsdienstgesetz*, koska esimerkiksi monet kurinpitomenettelyjä ja tehtävänkuvauksista koskevat säännökset ovat samankaltaisia tuomareille ja syyttäjille).

Ammattituomarit nimitetään rajoittamattomaksi ajaksi. He jäävät eläkkeelle sen vuoden lopussa, jona he täyttävät 65 vuotta.

Liittovaltion perustuslain 87 ja 88 §:n mukaisesti tuomarit tulkitsevat lakia ja ratkaisevat asioita itsenäisinä valtion edustajina. Tämä merkitsee toisaalta riippumattomuutta ohjauksesta ja käsiteltävästä asiasta ja toisaalta henkilökohtaista riippumattomuutta, eli tuomaria ei voida siirtää muuhun tehtävään.

Tuomaria sitoo yksinomaan laki, ja hän tekee päätöksensä oman oikeuskäsityksensä perusteella. Häntä eivät sido ennakkopäätökset eli aiemmat ratkaisut, joita muut tuomioistuimet ovat tehneet vastaavissa oikeudellisissa kysymyksissä.

Jos ei oteta lukuun pysyvää eläkkeelle jäämistä laissa lakisääteisen iän saavuttamisen perusteella, tuomarit voidaan erottaa tai siirtää toisiin tehtäviin tai eläkkeelle vastoin heidän tahtoaan vain laissa säädettyissä tapauksissa ja lakisääteisin menettelyin oikeudellisen päätöksen perusteella (perustuslain 88 §). Perustuslaissa säädetty erityisasema koskee ainoastaan tuomarin tehtävien suorittamista (kaikkien laissa säädettyjen ja tehtäväjaon mukaisten tuomioistuintehtävien hoitamista). Poikkeuksena ovat oikeushallinnolliset asiat (toimenpiteet oikeuslaitoksen toiminnan ylläpitämiseksi). Tällaisissa tapauksissa tuomarit ovat riippumattomia vain, jos he käsittelevät näitä asioita jaostoissa tai komiteoissa (esimerkiksi työnjako, nimityshedotukset). Muutoin tuomareita sitovat heidän esimiestensä antamat ohjeet. Tuomioistuinten työnjaolla turvataan kansalaisten perustuslaillinen oikeus saada asiansa laillisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Tehtävät

Tuomarit vastaavat **riita- ja rikosasioiden** ratkaisemisesta. Lisäksi he hoitavat **hallinnon tarkastuksia** ja **valvovat perustuslain noudattamista** hallinto-oikeudellisissa ja perustuslakituomioistuimen toimivaltaan kuuluvissa asioissa.

Oikeudellinen vastuu

Kurinpitotuomioistuin: tuottamuksellisesti virkavelvollisuuksiaan rikkova tuomari vastaa teostaan kurinpitoasioita käsittelevässä tuomioistuimessa (*Disziplinargericht*). Kurinpitotuomioistuin toimii *Oberlandesgericht- tai Oberster Gerichtshof* tuomioistuimen yhteydessä ja sen kaikki jäsenet ovat tuomareita. Se käsittelee myös syyttäjien virkavelvollisuuden rikkomiset.

Rikostuomioistuin: Jos tuottamuksellinen virkavelvollisuuksien laiminlyönti täyttää myös rikoksen tunnusmerkistön, tuomari (tai syyttäjä) vastaa teostaan rikostuomioistuimessa (esim. virka-aseman väärinkäytön osalta).

Siviilituomioistuin: Tuomarin (tai syyttäjän) oikeudenvastaisesta ja tuottamuksellisesta menettelystä vahinkoa kärsineet osapuolet voivat vaatia valtiolta vahingonkorvausta. Valtio voi periä vahingonkorvauksen tuomarilta (tai syyttäjältä), jos menettely on perustunut tahallisuuteen tai törkeään tuottamukseen.

2. Syyttäjät

Organisaatio

Syyttäjälaitoksen organisaatiotasot vastaavat periaatteessa tuomioistuinlaitoksen rakennetta.

Rikosasioiden osalta toimivaltaisia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimia on 17, ja jokaisen yhteydessä toimii syyttäjänvirasto (**Staatsanwaltschaft**). Näiden lisäksi Itävallassa on yksi koko maan laajuisesti toimiva talousrikoksia ja korruptiota tutkiva syyttäjänvirasto (*Wirtschafts- und Korruptionsstaatsanwaltschaft, WKStA*). *Oberlandesgericht-tuomioistuinten* yhteydessä toimii ylemmän syyttäjän virasto (*Oberstaatsanwaltschaft*) ja *Oberster Gerichtshof* tuomioistuimen yhteydessä pääsyyttäjänvirasto (*Generalprokuratur*). Ylemmän syyttäjän ja pääsyyttäjän virastot ovat suoraan liittovaltion oikeusministerin alaisuudessa.

Syyttäjien koulutus ja nimittäminen

Syyttäjien koulutus vastaa ammattituomarien koulutusta.

Syyttäjäksi voidaan nimittää vain henkilö, joka täyttää tuomarin kelpoisuusvaatimukset.

Vapaat syyttäjän virat, samoin kuin tuomarin virat, on asetettava julkisesti täytettäväksi. Syyttäjien nimitysoikeus on liittopresidentillä, joka on kuitenkin delegoinut tämän oikeuden liittovaltion oikeusministerille useimpien syyttäjien, kuten myös tuomareiden, virkojen osalta.

Syyttäjän asema

Syyttäjänvirastot ovat tuomioistuimista erillään olevia lainkäyttöelimiä, mutta ne **eivät** kuitenkaan ole **itsenäisiä**. Niiden rakenne on hierarkkinen, ja ne ovat velvollisia noudattamaan ylemmän syyttäjän virastojen ja viime kädessä myös liittovaltion oikeusministerin ohjeita.

Oikeudesta ohjeiden antamiseen on säädetty yksityiskohtaisesti laissa. Ylemmän syyttäjän virastot ja liittovaltion oikeusministeri saavat antaa ohjeita vain kirjallisina, ja ohjeissa on oltava perustelut. Saadut ohjeet on lisäksi kirjattava rikosoikeudenkäyntiasiakirjoihin. Liittovaltion oikeusministeri on tiedottamis- ja raportointivollinen parlamentille.

Yksittäisten syyttäjänvirastojen johtajien on noudatettava viraston johtajan antamia toimintaohjeita. Jos he kuitenkin pitävät saamia toimintaohjeita lainvastaisina, he voivat vaatia kirjallista ohjeidenantoa ja jopa pyytää vapautusta kyseisen rikosasian käsittelystä. **Syyttäjänvirastot jakautuvat siis eri hierarkiatasoihin.** Tämä on tärkeää myös sen vuoksi, **että syyttäjänvirastojen päätöksiin – toisin kuin tuomioistuinten päätöksiin – ei voi hakea muutosta.**

Tehtävät

Syyttäjänvirastot ovat tuomioistuimista erillään olevia erityiselimiä. Niiden tehtävänä on yleisen edun turvaaminen rikoslainkäytössä. Tähän kuuluu ensisijaisesti syytteiden nostaminen ja ajaminen rikosoikeudenkäynnissä. **Rikosoikeudenkäynneissä ne vastaavat myös esitutkinnasta.**

Syyttäjät vastaavat **syytteiden nostamisesta ja ajamisesta** sekä Landesgericht-tuomioistuimessa että asianomaisen tuomiopiirin Bezirksgericht-tuomioistuimessa. Jälkimmäisessä syytettyä ajaa yleensä **piirisyyttäjä** (*Bezirksanwalt*). Piirisyyttäjät ovat virkamiehiä, joilla on asiantuntijakoulutus, mutta joilta ei vaadita akateemista tutkintoa.

Talousrikoksia ja korruptiota tutkiva syyttäjänvirasto on erityisasemassa. Se tutkii maanlaajuisesti virkarikoksia ja lahjontaa sekä talousrikoksia, joiden aiheuttaman vahingon arvo on suurempi kuin viisi miljoonaa euroa. Näihin kuuluvat yli myös verorikokset, joissa vahingon arvo on yli viisi miljoonaa euroa, eräät sosiaaliturvan väärinkäytökset, konkurssirikokset sekä osakeyhtiölain (*Aktiengesetz*) tai rajavastuuyhtiölain (*GmbH-Gesetz*) rikkomiset, kun lakia rikkovan yrityksen osakepääoma on vähintään viisi miljoonaa euroa tai sillä on yli 2 000 työntekijää).

Ylemmän syyttäjän virastot ovat syyttäjänvirastoja ylemmällä hierarkiatasolla ja avustavat Wienin, Grazin, Linzin ja Innsbruckin Oberlandesgericht-tuomioistuimia. Ne **ajavat syytteitä ylioikeudessa ja vastaavat kaikkien oman alueensa syyttäjänvirastojen valvonnasta.** Ylemmän syyttäjän virastot ovat suoraan liittovaltion oikeusministeriön alaisia.

Korkeimman oikeuden yhteyteen perustetulla **pääsyyttäjänvirastolla** on erityisasema. Pääsyyttäjänvirasto on **suoraan liittovaltion oikeusministerin alainen** eikä sillä ole määräämisvaltaa syyttäjänvirastoihin eikä ylemmän syyttäjän virastoihin nähden. Se ei myöskään aja syytteitä vaan **avustaa korkeinta oikeutta.** Tämän tehtävän täyttämiseksi sillä on erityisvaltuudet tehdä niin sanottuja ”mitättömyyskanteluja lain noudattamiseksi” (*Nichtigkeitsbeschwerde*) rikosasioissa, joissa asianosaisilla ei ole (enää) muutoksenhakumahdollisuutta. Sillä on näin ollen tärkeä tehtävä oikeudenkäytön yhtenäisyyden varmistajana sekä oikeusvarmuuden turvaajana rikosasioissa.

Oikeudellinen vastuu

Syyttäjien rikos- ja siviilioikeudellinen vastuu säännellään samalla tavoin kuin tuomareiden vastuu.

3. Tuomioistuimen ylemmät virkailijat (Diplomrechtspfleger)

Organisaatio

Diplomrechtspfleger (tutkinnon suorittanut tuomioistuimen virkailija) on olennainen osa Itävallan tuomioistuinjärjestelmää. Näitä virkailijoita on yhteensä 662 (virkojen määrä kokoaikaiseksi muutettuna, tilanne 1.11.2012). He ratkaisevat yli 80 prosenttia kaikista siviiliasioista ensimmäisen oikeusasteen käsittelyssä.

Koulutus

Rechtspfleger-koulutukseen pääsy edellyttää ylioppilastutkinnon tai ammatillisen perustutkinnon suorittamista. Kelpoisuuden antaa myös oppisopimuskoulutuksen ja siihen liittyvän ammattitutkinnon suorittaminen ja sen jälkeen korkeakoulun pääsykokeen läpäiseminen.

Ennen kuin Rechtspflegeriksi hakeutuva henkilö hyväksytään koulutukseen, hänen on työskenneltävä vähintään kaksi vuotta tuomioistuimen kansliatehtävissä ja suoritettava tuomioistuimen kansliahenkilökunnalle tarkoitettu tutkinto ja erityisammattitutkinto. Vasta tämän jälkeen Oberlandesgericht-tuomioistuimen presidentti voi hyväksyä tuomioistuimen virkailijan Rechtspfleger-koulutukseen pääsyn.

Rechtspflegerin koulutus kestää kolme vuotta ja käsittää

työskentelyn yhdessä tai useammassa tuomioistuimessa ja valmistautumisen käsittelemään asioita suunnitellulla tehtävälalla,

osallistumisen peruskursseille ja tehtävälakohtaiselle erikoiskursseille sekä

kaksiosaisen loppukokeen suorittamisen.

Tutkinnon suorittaneet saavat liittovaltion oikeusministerin myöntämän diplomin.

Tämä diplomi ei kuitenkaan vielä tee haltijaansa kelpoiseksi Rechtspflegerin virkaan, vaan siihen vaaditaan erityinen pätevyystodistus (*Rechtspflegerurkunde*), joka myönnetään vasta kolmen vuoden koulutusjakson päätteeksi. Pätevyystodistuksen saaneilla on periaatteessa valtuudet hoitaa toimivaltaansa kuuluvat tuomioistuinasiat liittovaltion alueella.

Sen jälkeen Oberlandesgericht-tuomioistuimen presidentti määrää, missä tuomioistuimessa erityispätevyuden saanut virkailija ryhtyy työskentelemään, ja määrittää tarvittaessa työsopimuksen keston. Tuomioistuimen johtaja sijoittaa virkailijan tuomarin johtamaan osastoon tai mahdollisesti useampaan osastoon. Asianomainen tuomari vastaa käsiteltävien asioiden jakamisesta osastossa.

Diplomrechtspflegerin asema

Rechtspflegerit ovat erityiskoulutuksen saaneita tuomioistuimen viranhaltijoita, joille on siirretty tarkoin määriteltyjen siviilioikeudellisten asioiden käsittely ensimmäisessä oikeusasteessa liittovaltion perustuslain 87 a §:n ja näitä viranhaltijoita koskevan lain (*Rechtspflegergesetz*) mukaan. Heidän on noudatettava toimintaohjeita, jotka antaa tuomioistuimen työnjoon mukaisesti asiasta vastaava tuomari. Tuomari voi milloin tahansa ja missä

käsittelyvaiheessa tahansa siirtää asian käsittelyn itselleen. Rechtspflegerit voivat antaa vain tuomioistuimen kirjallisia päätöksiä (*Beschlüsse*). Tuomarit voivat myöntää oikeuden hakea muutosta näihin päätöksiin. Muutosta voidaan hakea myös vaatimalla asian siirtämistä tuomarin käsiteltäväksi. Käytännössä Diplomrechtspfleger toimii varsin itsenäisesti. Tuomarit antavat toimintaohjeita vain erittäin harvoin.

Tehtävät

Diplomrechtspfleger hoitaa tehtäviä seuraavilla aloilla:

siviiliprosessi-, täytäntöönpano- ja maksukyvyyttömyysasiat (velkajärjestelyt)

hakemusasiat

kiinteistö- ja alusrekisteriasiat

yrittäjärekisteriasiat.

Kaikki edellä mainitut tehtävät edellyttävät erityiskoulutusta ja erityistä nimitystä niitä suorittamaan.

Tehtäväjako tuomarin ja Diplomrechtspflegerin välillä

Edellä mainittuihin aloihin kuuluvat tehtävät ja ratkaisut eivät kaikki kuulu Diplomrechtspflegerien toimivaltaan. Näiden virkailijoiden toimivaltaan kuuluvat tehtävät on lueteltu täsmällisesti Rechtspflegergesetz-laissa, jonka mukaisesti toimivallan laajuus vaihtelee tehtäväaloittain.

Diplomrechtspfleger-virkailijan toimivaltaan kuuluvat muun muassa seuraavat asiat:

velkomismenettely

tuomarien päätösten lainvoiman ja täytäntöönpanokelpoisuuden vahvistaminen virkailijan erikoisalalla

päätökset oikeusapua koskevista hakemuksista Rechtspflegerien hoitamisessa oikeudenkäynneissä

hallintotoimien suorittaminen kotimaan tuomioistuimen tai viranomaisen esittämän virka-apupyyntöön perusteella.

4. Asianajajat

Yleiset vaatimukset

Asianajajien tehtävänä on edustaa osapuolia kaikissa tuomioistuimissa ja niiden ulkopuolella tapahtuvissa menettelyissä sekä kaikissa julkisissa ja yksityisissä asioissa kussakin Itävallan tuomioistuimessa ja viranomaisessa.

Asianajajana toimiminen Itävallassa ei edellytä virallista nimitystä. Asianajajan ammatin harjoittamista koskevat kuitenkin jäljempänä esitetyt vaatimukset.

Keskeiset säännökset asianajotoiminnan harjoittamisesta sisältyvät asetukseen asianajotoiminnasta (*Rechtsanwaltsordnung* (RAO), RGBl. Nr. 96/1896), asetukseen asianajajien ja asianajajaharjoittelijoiden kurinpitomenettelystä (*Disziplinarstatut für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltsanwärter* (DSt), BGBl. Nr. 474/1990), liittovaltion lakiin asianajajien palkkioista (*Bundesgesetz über den Rechtsanwaltsstarif*, (RATG), BGBl. Nr. 189/1969) ja lakiin asianajajatutkinnosta (*Rechtsanwaltsprüfungsgesetz* (RAPG), BGBl. Nr. 556/1985).

Ammattinharjoittamista koskevat vaatimukset

Asianajajaksi aikovan on Itävallan oikeutta koskevien opintojen suorittamisen jälkeen hankittava yhteensä vähintään viiden vuoden oikeudellinen työkokemus, johon kuuluu vähintään viiden kuukauden työskentely tuomioistuimessa tai syyttäjänvirastossa ja kolmen vuoden työskentely harjoittelijana itävaltalaisessa asianajotoimistossa.

Ammattinharjoittamiseen vaadittavan asianajajatutkinnon suorittaminen edellyttää kolmen vuoden käytännön työkokemusta, josta vähintään viisi kuukautta on hankittava tuomioistuimessa ja vähintään kaksi vuotta asianajotoimistossa. Tutkinnon suorittaminen edellyttää myös osallistumista asianajajaharjoittelijoille järjestettyyn koulutukseen, jonka asianajajayhdistys on määrännyt pakolliseksi.

Vaatimukset täyttävä henkilö voidaan ottaa sen asianajajayhdistyksen luetteloon, jonka alueella hän haluaa harjoittaa asianajotoimintaa.

Asianajaja, joka on Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuolena olevan muun valtion tai Sveitsin kansalainen, voi Itävallassa tietyin edellytyksin

harjoittaa asianajajan ammattia tilapäisesti,

hakea pääsyä asianomaisen asianajajayhdistyksen ylläpitämään asianajajaluetteloon soveltuvuuskokeen jälkeen tai

työskennellä välittömästi asianajajana Itävallassa kotivaltiossaan käytössä olevalla ammattinimikkeellä suorittamatta soveltuvuustestiä ja integroitua täysin itävaltalaiseen asianajajakuntaan sen jälkeen, kun hän on harjoittanut ammattiaan tosiasiallisesti ja säännönmukaisesti kolme vuotta Itävallassa.

Palvelukaupan yleissopimuksen (GATS) osapuolena olevassa valtiossa toimivan asianajajayhdistyksen jäsen voi myös tilapäisesti suorittaa tarkoin rajattuja yksittäisiä asianajotehtäviä tietyin edellytyksin.

Oikeudellinen vastuu

Asianajaja, joka rikkoo ammatillisia velvollisuuksiaan tai vaarantaa ammattikuntansa arvostuksen, vastaa siitä paikallisen asianajajayhdistyksen valitsemassa kurinpitoneuvostossa. Neuvoston kurinpitovalta ulottuu asianajajaluettelosta poistamiseen. Muutoksenhakuasteena kurinpitoasioita käsittelee ylin muutoksenhaku- ja kurinpitoelämä. Se ratkaisee asiat nelihenkinen jaostona, johon kuuluu kaksi Oberster Gerichtshof -tuomioistuimen tuomaria ja kaksi asianajajaa.

Asianajajiin sovelletaan myös rikos- ja siviilioikeudellista vastuuta.

Asianajajayhdistykset, Österreichischer Rechtsanwaltskammertag

Jokaisen osavaltion asianajajayhdistys ylläpitää luetteloa kaikista alueellaan toimivista asianajajista. Asianajajayhdistykset ovat julkisoikeudellisia, autonomisia itsehallintoelimiä.

Eri osavaltioiden asianajajayhdistysten toimintaa koordinoi niiden edustajien muodostama Itävallan asianajajayhdistysten keskuskokous (*Österreichischer Rechtsanwaltskammertag*, <http://www.rechtsanwaelte.at/>).

5. Julkiset notaarit

Yleiset vaatimukset

Julkisen notaari on riippumaton ja puolueeton ennakoivasta oikeudenhoidosta huolehtiva toimija, jonka puoleen voi kääntyä yksityisoikeudellisten tehtävien hoitamista varten.

Julkisen notaarin tärkeimpänä tehtävänä on osallistuminen oikeudellisiin menettelyihin ja oikeudellisen avun antaminen. Notaari laatii virallisia ja yksityisiä asiakirjoja, toimii omaisuudenhoitajana ja edustaa osapuolia ennen muuta hakemusasioissa. Hän toimii hakemusasioissa myös osapuolten valtuutettuna edustajana tuomioistuimessa. Erityisesti jäämistöoikeudellisissa menettelyissä notaari toimii niin sanottuna tuomioistuinasiاميةhenä (*Gerichtskommissär*).

Julkisen notaarin on huolehdittava siitä, että kuolleen henkilön omaisuuden arvo turvataan ja että omaisuus siirtyy siihen oikeutetuille. Tämä edellyttää jäämistöoikeuden ja hakemuslainkäytön erityistä tuntemusta. Sen vuoksi julkisilta notaareilta pyydetään usein apua testamentin laadinnassa ja neuvoja jäämistöoikeudellisissa asioissa, joissa heitä pyydetään usein myös edustamaan asianosaisia.

Vaikka julkinen notaari toimii julkisessa tehtävässä, hän ei ole virkamies. Hän kantaa taloudellisen riskin toimistonsa kannattavuudesta, mutta ei harjoita liiketoimintaa. Häntä voi verrata ammattinimikkeelliseen, mutta tuomioistuinasiاميةhenä toimiessaan hän on tuomioistuimen edustaja. Julkisen notaarin toiminta on päätoiminen työ, mikä tarkoittaa sitä, että notaari ei voi toimia asianajajana.

Julkisten notaarien lukumäärän ja heidän toimipaikkojensa muutoksia säännellään oikeusministerin asetuksella. Itävallassa on nykyisin noin 490 julkisen notaarin tointa.

Keskeiset säännökset notaaritoimen harjoittamisesta sisältyvät notaariasetukseen (*Notariatsordnung* (NO), RGBl. Nr. 75/1871), lakiin notaaritoimesta (*Notariatsaktsgesetz*, RGBl. Nr. 76/1871), lakiin notaarinpalkkioista (*Notariatstarifgesetz* (NTG), BGBl. Nr. 576/1973), lakiin notaaritutkinnosta (*Notariatsprüfungsgesetz*, BGBl. Nr. 522/1987), lakiin tuomioistuinasiamiehestä (*Gerichtskommissärsgesetz*, BGBl. Nr. 343/1970) ja lakiin tuomioistuinasiamiehen palkkioista (*Gerichtskommissionstarifgesetz* (GKTG), BGBl. Nr. 108/1971).

Koulutus

Julkisen notaarin ammatista kiinnostuneen henkilön on Itävallan oikeutta koskevien opintojen suorittamisen jälkeen hankittava työpaikka julkisen notaarin toimistosta ja rekisteröidyttävä notaariehdokkaiden luetteloon.

Julkisten notaarien yhdistyksen ylläpitämään luetteloon voidaan ottaa vain henkilö, joka on suorittanut viisi kuukautta kestävän harjoittelujakson tuomioistuimessa tai syyttävävirastossa ja joka on alle 35-vuotias notaariehdokkaiden luetteloon ensi kertaa merkittäessä.

Notaaritutkinnon suorittaminen edellyttää myös osallistumista ehdokkaille järjestettyyn koulutukseen, jonka julkisten notaarien liitto on määrännyt pakolliseksi. Notaaritutkinto edellyttää kaksiosaisen kokeen läpäisemistä:

Kokeen ensimmäinen osa voidaan suorittaa aikaisintaan 18 kuukauden ehdokkaana olon jälkeen, ja se on suoritettava viimeistään viidennen ehdokasvuoden päätteeksi. Muussa tapauksessa ehdokas poistetaan luettelosta.

Toinen osa voidaan suorittaa aikaisintaan yhden vuoden käytännön lisäharjoittelun jälkeen. Toinen osa on läpäistävä ennen kuin ehdokasluetteloon merkitsemisestä on kulunut kymmenen vuotta. Muussa tapauksessa ehdokas poistetaan luettelosta.

Nimittäminen

Avoimeksi tulleet tai uudet julkisen notaarin toimet on asetettava julkisesti haettaviksi. Julkisista notaareista annetussa asetuksessa (*Notariatsordnung*, 6 §) edellytetään toimea hakevilta muun muassa, että he

ovat EU:n jäsenvaltion tai jonkin muun ETA-maan tai Sveitsin kansalaisia

ovat suorittaneet itävaltalaisen oikeustieteen tutkinnon

ovat suorittaneet notaaritutkinnon, ja

ovat hankkineet oikeusosalta seitsemän vuoden työkokemuksen, josta vähintään kolme vuotta notaariehdokkaana notaaritutkinnon suorittamisen jälkeen.

Näiden perusedellytysten täytyminen ei kuitenkaan vielä oikeuta julkiseksi notaariksi nimittämiseen. Nimittämismenettelyssä alueellisesti toimivaltainen julkisten notaarien yhdistys ja tämän jälkeen asianomaisen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ja Oberlandesgericht-tuomioistuimen henkilöstöosastot arvioivat hakijat ja asettavat heidät paremmuusjärjestykseen, jonka osalta käytännön työkokemus on ratkaiseva tekijä. Julkisten notaarien yhdistykset ja kyseiset kaksi henkilöstöosastoa laativat kukin liittovaltion oikeusministerille ehdotuksen, joka sisältää kolme henkilöä. Ministeri ei ole sidottu noudattamaan ehdotusta, mutta käytännössä hän nimittää yhden hakijan ehdotettujen henkilöiden joukosta.

Julkisena notaarina voi toimia sitä vuotta seuraavan vuoden 31. päivään tammikuuta asti, jona täyttää 70 vuotta. Julkista notaaria ei voida siirtää virkateitse toiseen julkisen notaarin toimeen.

Julkisten notaarien valvonta; oikeudellinen vastuu

Koska notaarit laativat virallisia asiakirjoja ja toimivat tuomioistuinasiamiehinä, heihin sovelletaan erityistä valvontaa. Tästä vastaavat liittovaltion oikeusministeri, oikeushallinto ja suoraan julkisten notaarien yhdistykset.

Julkisiin notaareihin sovelletaan omaa kurinpitolainsäädäntöä. Julkisten notaarien kurinpitotuomioistuimena toimiva Oberlandesgericht-tuomioistuin määrää seuraamukset kurinpitotuhoksesta ensimmäisenä oikeusasteena ja samoin kurinpitotuomioistuimena toimiva Oberster Gerichtshof -tuomioistuin toisenä oikeusasteena; kussakin tapauksessa asian käsittelevissä osastoissa on oltava jäsenenä myös julkisia notaareja. Kurinpitotuomioistuimen rankaisuvallta ulottuu toimesta erottamiseen asti. Seuraamukset pelkistä hallinnollisista rikkomuksista määrää julkisten notaarien yhdistys.

Kurinpidollisen vastuun lisäksi julkiseen notaariin sovelletaan myös rikos- ja siviilioikeudellista vastuuta.

Kun julkinen notaari työskentelee tuomioistuinasiamiehenä, hän toimii rikosoikeudellisessa mielessä virkamiehenä ja hän vastaa näin ollen virkavirheistä, joihin kuuluu erityisesti virka-aseman väärinkäyttö. Sen sijaan siviilioikeudellista vastuuta säännellään eri tavalla. Julkisen notaarin työskennellessä tuomioistuinasiamiehenä häneen sovelletaan samoja vastuusäännöksiä kuin tuomariin ja syyttäjään. Osapuolet eivät voi näin ollen esittää korvausvaatimuksia suoraan julkista notaaria vastaan, vaan ne on osoitettava valtiolle. Valtio voi periä julkiselta notaarilta korvauksen, jos menettely on perustunut tahallisuuteen tai törkeään tuottamukseen. Suorittaessaan muita kuin tuomioistuinasiamiehen tehtäviä julkinen notaari on suoraan siviilioikeudellisessa vastuussa osapuolia kohtaan.

Notaarikollegiot, Itävallan notaarikamari

Julkiset notaarit, joiden toimipaikka on saman osavaltion alueella, ja tämän osavaltion notaariehdokasluetteloon merkityt notaariehdokkaat muodostavat notaarikollegion (*Notariatskollegium*). Wienin, Ala-Itävallan ja Burgenlandin osavaltioilla on yhteinen notaarikollegio, samoin kuin Tirolilla ja Vorarlbergin osavaltioilla.

Kollegion tehtävänä on ylläpitää ammattikunnan hyvää mainetta ja ajaa sen etuja.

Kukin notaarikollegio valitsee jäsentensä joukosta notaariyhdistyksen hallituksen eli notaarikamarin. Notaarikamari koostuu puheenjohtajasta ja viidestä notaarijäsenestä (Wien: 12) sekä kolmesta notaariehdokasjäsenestä (Wien: 6).

Osavaltioiden notaarikamarit muodostavat yhdessä Itävallan notaarikamarin (*Österreichische Notariatskammer*). Itävallan notaarikamarin tehtävänä on puolustaa julkisten notaarien oikeuksia ja edustaa heitä asioissa, jotka koskevat joko koko maan ammattikuntaa tai yksittäisen osavaltion julkisia notaareja.

Linkit

Oikeusalan ammatit – Itävalta

Päivitetty viimeksi: 05/07/2013

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.